

1 החֹדֶשׁ¹ הַזֶּה לָכֶם ראש חֲדָשִׁים ראשון הוא לָכֶם לְחֹדְשֵׁי
 2 הַשָּׁנָה², וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל³ במדרש על פסוק זה מְשַׁבְּחֵר
 3 הַקֶּבֶה פְּעוּלְמוֹ קָבַע בוֹ ראשֵׁי חֲדָשִׁים וְשָׁנִים, וְכִשְׁפָּחֵר
 4 בְּיַעֲקֹב וּבְנֵינוּ הוֹסִיף הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 5 הוא על קביעות החדשים והשנים דבר
 6 נוסף, הקשור במיוחד בבני ישראל
 7 קָבַע בוֹ ראש חֲדָשׁ שָׁל
 8 גְּאוּלָּה הוא ראש חודש ניסן, החודש
 9 שעליו אמרו חכמינו ז"ל "בניסן נגאלו
 10 (אבותינו ממצרים) ובניסן עתידים
 11 להיגאל (בגאולה השלימה)".
 12 וְצָרִיף לְהִבִּין מֵהוּ הַטַּעַם עַל-
 13 פי פנימיות הרברים שְׂדוּקָא
 14 בְּמִצְוַת קִידוּשׁ הַחֹדֶשׁ הַמְצוּוה
 15 על בית הדין לקדש את החודש ולקבוע
 16 את זמני המועדים האמורה בפסוק זה,
 17 "החודש הזה לכם..." נֶאֱמָר
 18 'לָכֶם', ואם הכוונה ב"לכם" היא
 19 לבני ישראל ולא לאומות העולם, עדיין
 20 הדבר לא מובן כי הרי יִשְׁנֶן
 21 בַּתּוֹרָה פְּמָה וְכַמָּה מִצְוֹת
 22 שְׂנִיתָנוּ רַק לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל,
 23 וְאַף-עַל-פִּי-כֵן לֹא נֶאֱמָר
 24 פְּמָה 'לָכֶם', וְהַפַּעַם
 25 הַרְאֵנוּ שְׂנִיתָנוּ שְׂנִיתָנוּ לְכֶם הַרִי
 26 זֶה בְּמִצְוַת קִידוּשׁ הַחֹדֶשׁ
 27 דְּרִיקָא וְיֵשׁ לְהִבִּין מֵדוּעָ?
 28 גַּם צָרִיף לְהִבִּין דְּבַר נוֹסֵף בְּפִסּוּק
 29 זֶה מֵה שְׁפָתוֹב הַחֹדֶשׁ הַזֶּה
 30 לָכֶם, והכתוב מדויק ואומר "הזה"
 31 דְּמִשְׁמַע שְׁעַל-יָדֵי שְׁהַחֲדָשׁ
 32 הוּא בְּכַחֲנִית הַזֶּה, אָזִי הוּא
 33 נַעֲשֶׂה לָכֶם, מלשון הפסוק עולה
 34 שהעובדה שהחודש, חודש ניסן,
 35 מוגדר כ"החודש הזה", היא עושה
 36 אותו "לכם" וְצָרִיף לְהִבִּין
 37 הַקִּישׁוֹר בִּינֵיהֶם מֵה הַקֶּשֶׁר וְהַשִּׁיכוֹת הַפְּנִימִית בֵּין שְׁנֵי הַמוֹשְׁגִים "הזה"
 38 ו"לכם" (שיתבאר להלן)?

39 (ב) וְלְהִבִּין זֶה יֵשׁ לְהַקְדִּים תְּחִילָה מֵה שְׂנִיתָנוּ לְעִיל
 40 (בְּמִצְוַת דְּפִרְוִים⁴, דיבור המתחיל "וקבל היהודים את אשר החלו
 41 לעשות" שנאמר בפורים שנה זו, תשכ"ז שְׂמִיּוּסָד
 42

43 בפורים העוסק במשמעות הפנימית של המושג "זה" מבוסס על מִאֲמָר
 44 כ"ק אֲדַמּוּר (מהוֹרֶשׁ"ב) נְשַׁמְתוּ-עֲדָן⁵ בְּפִירוּשׁ תִּיבַת
 45 'זֶה' שְׁעֵנְנוּ גִילּוּי, כלשון חכמינו ז"ל "מראה באצבעו ואומר זה",
 46 ביטוי שמתייחס רק לדבר גלוי ונראה לעין במידה כזו שְׁמַתְגַּלָּה לֹא רַק
 47 מְצִיאוֹת הַדְּבָר, אֲלֵא שְׁגָם
 48 מֵהוֹתוֹ, דְּהֵינּוּ מֵה שְׁהוּא, בָּא
 49 בְּגִילּוּי שֶׁכֵּן כֹּאשֶׁר מְצִיאוֹת הַדְּבָר
 50 יְרוּעָה וְאִפְלוּ נִרְאִית אֲבָל מֵהוֹתוֹ
 51 נִעְלַמַת (כמו, למשל, הידיעה וההשגה
 52 של השכל האנושי בענייני אלוהות
 53 ורוחניים מופשטים שגם לאחר הבנה
 54 טובה של הדברים אינה אלא "ידיעת
 55 המציאות" ולא "השגת המהות"), אין
 56 זה גילוי מושלם כי המהות והעצמיות
 57 של הדבר עדיין נעלמת.

58 וְזֶהוּ הַעֲנִיין הָאִמּוֹר שֶׁהִבִּיטוּ "זה"
 59 מתייחס למצב בו הדבר הוא בתכלית
 60 הגילוי, כך שגם מהותו גלוייה ונראית
 61 וניכרת ולא רק מציאותו, הוא גם
 62 ההסבר הפנימי במה שְׂאֲמָרוּ
 63 רַבּוֹתֵינוּ ז"ל⁶ כֹּל הַנְּבִיאִים
 64 נִתְנַבְּאוּ בְּיָדֵי, נוֹסֵף עֲלֵיהֶם
 65 מִשֶּׁה שְׂנִיתָנוּב בְּיָדֵי, על הכתוב
 66 "וידבר משה אל ראשי המטות... זה
 67 הדבר אשר ציווה ה'" דרשו חכמינו
 68 ז"ל שְׁמִשָּׁה רַבּוּנוֹ נִתְנַבְּאוּ בְּיָדֵי, הוא
 69 לשון שבו מתייחסים לדבר שנראה
 70 בכירור כי משה רבנו ראה את מראה
 71 הנבואה ב"אספקלריא" (זכויות)
 72 המאירה שאינה מסתירה על האור,
 73 בשונה משאר הנביאים שהתנבאו
 74 בלשון "כה אמר ה'" ו"כה" הוא לשון
 75 שבו מתייחסים לדבר שנראה מרחוק,
 76 כי הם ראו את הנבואה ב"אספקלריא"
 77 שאינה מאירה אלא מסתירה על
 78 בהירות האור. וכפי שמסופר בגמרא
 79 שהמלך מנשה הרג את ישעיה הנביא

80 לאחר שטען כלפיו: "משה רבך אמר כי לא יראני האדם וחי - ואת אמרת
 81 ואראה את ה' יושב על כסא רם ונשא". ובהמשך הגמרא עונה על הסתירה
 82 לכאורה בין דברי משה לדברי ישעיה: "כל הנביאים נסתכלו באספקלריא
 83 שאינה מאירה (ולכן בעצם לא ראו את ה' ממש), משה רבינו נסתכל
 84 באספקלריא המאירה". וביאור דברי חכמינו ז"ל לפי פנימיות הדברים הוא

(1) מאמר זה הוא המשך למאמר שלפניו - ד"ה וקבל היהודים (תורת מנחם - התוועדויות חלק מט ע' 165 ואילך). (2) בא
 יב. ב. (3) שמו"ר פט"ו, יא. (4) ד"ה וקבל היהודים הנ"ל. (5) ד"ה וירא אליו העת"ר (המשך תער"ב
 ח"ב ע' תשטו ואילך). (6) ספרי ופרש"י מטות ל, ב.